

WPSA- fagartikkel, trykket i tidsskriftet FJØRFE nr. 9/2000.

INNREDEDE BUR, EN OPPSUMMERING SÅ LANGT

Ragnar Tauson fra det svenske landbruksuniversitetet, er en ledende forsker i Norden på fjørfe, og pådriver i utviklingen av de innredede burene. Han har skrevet et innlegg til bruk på en konferanse i Australia i april. Her følger et utdrag av dette innlegget.

Bakgrunn

Konvensjonelle bur er utsatt for kritikk fra flere hold, hovedsakelig på grunn av sterkt begrensede muligheter for å utøve et normalt atferds repertoar, som for eksempel å slå med vingene, vagle seg for hvile og tilflukt, skrape, hakke og bade i strø eller legge egg i et beskyttet område, isolert fra andre. Videre representerer det konvensjonelle burrom et svært begrenset areal, slik at benskjørhet oppstår som følger av at fuglene får beveget seg lite. Dette forholdet kan igjen medføre store velferdsproblemer som følge av beinbrudd i forbindelse med uttak av bur, frakt og opphenging til slakt.

Problemer eksisterer også i alternative driftsformer som løsdrift og aviarier, der det kan være vanskelig å kontrollere skadelig atferd, samt at sykdom/parasittproblematikk kan oppstå. Arbeidsmiljøet for røkteren kan også være belastende.

Den første utviklingen av innredede bur skjedde i midten av 1970-årene. Disse burene gikk under navnet "Get-Away cage", og innebar relativt store dyregrupper 15 –40 dyr. Resultatet av disse undersøkelsene ble at videre arbeid konsentrerte seg om mindre dyregrupper. Dette arbeidet startet i slutten av 1980-årene, og fortsatte hovedsakelig i Sverige og senere Nederland.

Det eksisterer nå to hovedretninger av burtyper. Eksempler på disse er Victorsson og Hellman som, som bygger på et likt prinsipp, og er beregnet på 8 høns. Disse burene har rede i den ene enden av buret, sandbad oppå redekassen, og langsgående vagle. Big-Dutchman er en annen type, beregnet på 10 høns. Her er eggtrekket inn mot midten av burrekka, med sandbad over eggtrekket i burets bakkant.

Hva tilbyr de innredede burene

Slike innredede bur for små grupper prøver å kombinere fordelene ved burdrift og løsdrift.

Innredede bur har, som konvensjonelle bur, mulighet for å hindre spredning av skadelig atferd som hysteri, og kannibalisme. Videre vil muligheten for større fysisk aktivitet gjøre beinproblemene mindre mht bruddskader. Enkelte andre beinproblemer som fotbyller, kan være noe høyere, særlig på grunn av tilgang på vagler. Fuglene har mulighet for å utføre et vesentlig større atferdsrepertoar, i forbindelse med egglegging, og skraping, hakking og bading i strø. Reder og vagler er registrert brukt av mer enn 85 % av fuglene i gjennomsnitt. Bruk av strøbadet avhenger i stor grad av lukkemekanismer inn i badet, lysforhold, strøsubstrat (mengde og struktur), størrelse på badet og fuglenes individuelle behov.

Effekt på produksjonsparametre

Rapporter viser at produksjonen er tilsvarende den i konvensjonelle bur. Det er registrert tilfeller av litt lavere eggvekt, men fôrutnytingen er tilnærmet lik. Det samme gjelder dødelighet. I Sverige er det utviklet et godkjenningsprogram der nye produksjonssystem testes grundig før det godkjennes for kommersiell bruk. De innredede burene viser gode

resultater i disse testene. Det må likevel poengteres at slike bur foreløpig er "ferskvare" og at mange endringer har kommet og vil fortsette å komme, for å finne de beste løsningene på sikt.

Problemet med skitne egg er likt eller litt mindre i innredede bur i forhold til konvensjonelle. Dette forutsetter at burtypen virker etter intensjonen, slik at hønene legger eggene i redekassen, samt at overnatting i redet er en relativt sjelden foreteelse. Andelen knekkegg varierer med de ulike praktiske løsningene som velges på eggets vei fra redet til eggbandet. Fordi alle egg triller ned til det samme avgrensede området på eggbandet (ca 25 cm) er faren for kollisjon stor. Hastigheten egget triller med avhenger av hellingen på burgulvet, ulike bremsemekanismer for egget på vei ned til eggbandet, samt fasongen på egget (kan variere med hybrid).

Dyretetthet og investeringskostnad

Med tre etasjer og gangareal mellom radene på 75 – 90 cm (EU direktivet sier 90 cm), vil tettheten per m² gulvflate være 12 –14 høner. Den ekstra investeringskostnaden i forhold til konvensjonelle bur er ca 15 –20 %. Likevel må vi ikke glemme at førkostnaden representerer 60 –75 % av den totale kostnaden i eggproduksjonen, og at burinvesteringen dermed ikke representerer mer enn ca 10 % av den totale driftskostnaden for et kg egg. Tilleggskostnader for øvrig i forhold til konvensjonelle bur, er forbundet med påfylling av strø. Dette gjelder utstyr for påfylling, tiden det tar, og strøet. Videre krever disse burene ekstra rengjøring ved slutten av innsettet, da særlig av redet og vagle.

Fremtidig forskning

Gruppestørrelse er et av de viktigste fremtidige tema for den fremtidige forskningen. Et ledd i dette er fortsatt testing av bur der skilleveggen mellom to burrom har en gjennomgangsmulighet som på 70-tallets "Get-Away cage". Videre er det ved hjelp av såkalt "Transponder-teknikk" mulig å merke hønene, for deretter å følge enkeltindividets bruk av burrommet elektronisk. Dette vil gi en unik mulighet for å følge dyrets atferd gjennom døgnet og gjennom verpesyklusen. Det er også viktig å rasjonalisere arbeidet med strøtildeling. Bare slik vil det bli mulig for røkteren å oppfylle intensjonen ved å installere sandbad, nemlig å gi hønene reell mulighet for sandbading.

Konklusjoner

Utviklingen av slike innredede bur for små grupper verpehøns, har kommet til et punkt i Europa hvor de ikke lenger bare studeres i praksis, men skal innføres ved lov som det fremtidige alternativet til løsdrift. De representerer en stor forbedring i hønenes anledning til å utføre et større atferdsrepertoar.

Utvikling skjer stadig, blant annet for å sikre god eggkvalitet, og løsninger for påfylling av strø. Slikt utviklingsarbeid er viktig av flere grunner. Utviklingen kommer blant annet av økt konkurranse, som igjen er viktig for å senke investeringskostnaden på sikt.

I løpet av de neste 12 år skal EU-landene i følge EU's burdirektiv innføre slike bur. Svenskene er midt oppe i innføringen nå, og Sverige vil således være et foregangsland for den videre omleggingen av produksjonssystem for eggproduksjonen.

Kilde:

Tauson, R. 2000. *Furnished cages – pros and cons.* Poultry Information Exchange Conference. Australia